

faa vilde Sognemenigheden aldeles opløses, saa der ikke blev Andet tilbage deraf end de tomme Kirker?

Seg kan ikke være med til, at arbejde henimod, at Sognemenighederne efterhaanden skulle opløses, thi gaae Sognemenighederne tilgrunde, saa gaaer Folketirken tilgrunde. Seg troer, at det er ikke blot urigtigt, at sætte sig det, man vil, der skal arbejdes hen til, som et Formaal, men at vi ogsaa vel skulle see til ikke at vedtage Love, som muligviis kunne give Anledning til, at de ældre Aaand løses, uden at man kan være sikker paa, at det Nye, der skal sættes ind istedet derfor, vilde besidde den fornødne Styrke. Seg maa derfor, ligesom tidligere, udtale mig imod og stemme imod det nærværende Lovforslag. Seg indseer, at det er et Lovforslag af overordentlig megen Vigtighed. Dette har man flere Beviser for, blandt Andet ogsaa det, at Ministeriet, saaledes som det var sammensat i forrige Samling, da det fik Lovforslaget tilbage efter at have sendt det til Landemoder og Biskopper til Betænkning, og naaget de $\frac{6}{7}$ af Biskopperne, Provsterne og Præsterne stemte derimod, dog troede at burde fastholde det og at burde drage det frem igjen. Ministeriet maa visseelig have vægtige Grunde, naar det følger Minoritetten, hvor den kun kan anslaaes til $\frac{1}{7}$ overfor de $\frac{6}{7}$. Seg anseer det for et særdeles vigtigt Lovforslag og mener derfor ogsaa, at jeg godt kan slutte mig til, hvad der er udtalt af den ærede første Tale, nemlig, at det vilde være særdeles hensigtsmæssigt, om dette Lovforslag ikke blev afgjort, naar der kort efter skulde sammenkaldes en Commission for at overveie og forhandle, hvad der kunde siges at gribe ind i Kirkens indre Anliggender og tjene til at fremme dens Liv.

Lehmann: Naar jeg allerede paa dette Stadium udbeder mig Ordet, forinden vi komme for dybt ind paa at behandle denne Sags Realitet, da er det for, saavidt mine Evner strække til, at haandhæve det Standpunkt, som jeg altid har indtaget og søgt at gjøre gjældende, hvergang Rigsdagen er bleven kaldet til at blande sig i Folketirkens indre Anliggender ad Lovgivningsveien. Seg tilstaaer, at, med

hvor megen Interesse jeg end har hørt den sidste høitæredede Tales Foredrag, saa har dog dette Foredrag paanh hos mig levedegjort Bevidstheden om, hvor farlig en Vej man betræder, naar en politisk, verdslig og borgerlig Forsamling skal fristes til, jeg kunde næsten sige, at lege Synode. Seg maa derfor for det Første tillade mig at gjentage, hvad jeg ved enhver saadan Leilighed har udtalt, at her aldeles ikke er Tale om Religionsfrihed, hvis Princip er det største og vigtigste af alle Principer, og som i Verdenshistorien har spillet en endog langt større og betydningsfuldere Rolle end selv den politiske Frihed. Religionsfriheden er i Danmark sikret ved Grundlovens § 79. Der er, for dog at anføre et Exempel, her i Landet Intet til Hinder for, at Alle, som dertil føle Trang, kunne slutte sig sammen i Menigheder, hvad enten de kaldes Frimenigheder, Valgmenigheder eller Hjelpe-menigheder, som da, endog uden nogen Ministers eller Kongens Samtykke, til deres Sjælesørger kunne vælge den, som de troe bedst vil kunne føre dem til, hvad de ansee for deres Saligheds Sag, og heldigst vil kunne varetage, hvad de mene, at der tjener deres Sjæls Bedste og til Guds Riges Fremme. Dette er sikret Alle ved Grundloven, og der er altsaa ikke her Tale om Mennefferet, Samvittighedsfrihed og religions Frihed — naar man fører disse store Ord i Munden, er det uberettiget —, men her er kun Tale om et lille indre Organisations- og Begvemmeligheds spørgsmål indenfor den bestaaende Folketirke. Den anden Reservation, som jeg maa tage — jeg bruger dette stærke Ord, men det er det eneste Forhold, hvori jeg ønsker at bruge det i Rigsdagen —, er med Hensyn til Grundlovens § 75, der hjemler Folketirken Ret til at faae sin egen Forsatning for sine indre Anliggender ordnet ved Lov. Der er vel ikke sagt, under hvilken Form dette skal stee, og det har naturligviis været med velberaad Du, fordi der gives og ad Erfaringens Vej foreligger mange Former, som i saa Henseende kunne vælges, men den, der principielt siger, at „det skal aldrig i Evighed stee“, eller som siger, hvad der er omtrent eensbetydende dermed, at Folketirken allerede har sin Forsatning i Kirkeministeren og Rigsdagen — han stiller sig, paastaar jeg, i